

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Osuuskunnan perustaminen

Koulutus ke 3.2.2021
Työtä, taitoa ja tukea -hanke
© Tampereen seudun osuustoimintakeskus 2021
ulla.leppanen@osuustoimintakeskus.net

1

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Hyviä esimerkkejä osuuskunnista

- <http://www.juukalainen.fi/fi/hopeinen-koivu/> (Juuka, 2017)
- <https://www.saurasaatio.fi/palvelut/osuuskunta.html>
(Osuuskunta Uurto, Kemijärvi, 2017, liikevaihto 461 000 euroa)
- <https://www.taidokkaat.fi/> (Ylöjärvi, 2016)
- <https://saurio.fi/osuuskunta>
(Ylöjärvi, 2019, yhdistysten perustama)

2

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Perustaisimmeko oman osuuskunnan?

OSUUSKUNNAN PERUSTAMINEN

3

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Ennen perustamista pohdittava

- Ensin liikeidea
 - Miksi osuuskunta perustetaan?
 - Mitä ollaan tekemässä?
 - Kenelle palveluita tarjotaan?
 - Kuka tekee mitään (sisäinen työnjako)?
 - Onko jo olemassa olevia asiakkaita?
- Onko toiminta taloudellisesti kannattavaa?
 - HUOM! Yrityksessä ei tehdä vapaaehtoistyötä
 - Mietittävä, mikä toiminta on kannattavaa?

4

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Ennen perustamista pohdittava

- Yksin vai yhdessä?
 - Kumppaneiden tarve jatkossa?
 - Halutaanko ottaa uusia jäseniä vai pitää yritys pienenä?
- Ketä halutaan jäseniksi?
 - Työntekijät?
 - Vai mahdollisesti asiakkaita?

5

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Ennen perustamista pohdittava

- Miten toimitaan?
 - rakennetaanko yhteinen liikeidea
 - vai toimitaanko vain laskutuskanavana;
 - mitä palveluja jäsenille tuotetaan ja
 - tehdäänkö yhteishankintoja osuuskunnan kautta;
 - tehdäänkö yhteistä markkinointia tai palvelupaketteja jne.

6

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Ennen perustamista pohdittava

- Jäsenten tavoitteet suhteessa yhteiseen yritykseen
 - Jäsenistön yhtenevät tavoitteet (suhteessa muihin jäseniin)
 - Mitä HYÖTYÄ yhteinen yritys tuottaa? Onko hyöty kaikille sama?
 - Jäsenen edun ja yrityksen edun yhteensovittaminen

7

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Ennen perustamista pohdittava

- Jäsen sopimus (ei pakollinen, mutta periaatteista hyvä sopia)
 - Jäsen sopimus = ns. sisäiset pelisäännöt
- Mitkä ovat jäsenen vastuut ja velvollisuudet?
 - Mitä jäseneltä odotetaan?
- Mitkä ovat osuuskunnan vastuut ja velvollisuudet?
 - Mitä osuuskunta tarjoaa jäsenelle?

8

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Ennen perustamista pohdittava

- Rahoitus
 - Jäsenten oma sijoitus (osuudet) - myös sitoutumisen osoitus
 - Mahdolliset ulkopuoliset sijoittajat (erilajiset osuudet)
- Mahdollinen ELY:n kehittämisavustus ja asiantuntijapalvelut
- Finnvera, pankit yms.
 - Osuuskunta saa rahoitusta lähtökohtaisesti samoilla ehdoilla, kuin osakeyhtiöt (poislukien Finnveran alkutakaus)

9

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Osuuskunnan perustamisasiakirjat

- Perustamissopimus ja osuuskunnan säännöt
- PRH:n lomakkeet Y1 + liitelomake 2 + [henkilötietolomake](#)
- Rekisteröintimaksu 380 euroa maksettava etukäteen

Malliasiakirjat (perustamispaketti) löytyvät YTJ:stä:
<http://www.ytj.fi/palvelut/y-lomakkeet/perustamisilmoituslomakkeet>
Huom! PRH:n sivuilla vain ns. minimisäännöt

Parempi sääntömalli: <http://perustajanopas.pellervo.fi/> ja Tampereen seudun osuustoimintakeskuksesta!

10

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Julkiset säännöt ja sisäiset pelisäännöt

SÄÄNNÖT JA JÄSENSOPIMUS

11

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Osuuskunnan säännöt

- Osuuskunnan säännöissä määrätään osuuskunnan jäsenyydestä ja hallinnosta
 - Säännöt ovat olemassa jäsenen suojaksi
- Osuuskunnan on noudatettava omia sääntöjään ja osuuskuntalakia

12

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Virallisissa säännöissä sovittavat asiat

- **Pakolliset säännöt**
 - Osuuskunnan toim nimi ja kotipaikka
 - Osuuskunnan toimiala
- **Jäsenyyteen liittyvät säännöt**
 - Miten jäsenyyttä haetaan?
 - Miten jäsenyydestä eroaminen tapahtuu?
 - Millä ehdoin jäsenen voi erottaa?

13

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Virallisissa säännöissä sovittavat asiat

- **Osuuskunnan osuudet**
 - Miten osuuskunnan osuuden hinta määritellään?
 - Miten ja milloin se pitää maksaa?
 - Miten ja milloin osuus palautetaan jäsenelle?
- **Muut mahdolliset maksut**
 - Onko mahdollisesti erillistä liittymismaksua?
 - Kerätäänkö ylimääräistä maksua ja paljonko?

14

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Virallisissa säännöissä sovittavat asiat

- **Osuuskunnan ylijäämän jako**
 - Jakaako osuuskunta ylijäämää, ja jos jakaa, miten?
- **Osuuskunnan kokoukset**
 - Miten ja milloin kutsu osuuskunnan kokoukseen tulee?
 - Onko vain yksi vuosikokous, vai onko kevä- ja syyskokous?
 - Mitä asioita osuuskunnan kokouksessa käsitellään?

15

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Virallisissa säännöissä sovittavat asiat

- **Osuuskunnan hallitus**
 - Kuinka monta jäsentä osuuskunnan hallituksessa on?
 - Miten hallituksen puheenjohtaja valitaan?
 - Kuinka pitkä on hallituksen toimikausi?
- **Toiminimen kirjoittaminen**
 - Kuka voi allekirjoittaa osuuskuntaa sitovat sopimukset
 - Esim. kaksi hallituksen jäsentä yhdessä tai puheenjohtaja yksin

16

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Virallisissa säännöissä sovittavat asiat

- **Osuuskunnan toiminnantarkastaja**
 - Lain mukaan on valittava, ellei säännöissä toisin määrätä!
 - Jos säännöissä ei ole pykälää toiminnantarkastajasta, on toiminnantarkastaja aina valittava, paitsi jos osuuskunnalla on tilintarkastaja
- **Osuuskunnan purkaminen**
 - Miten osuuskunnan omaisuus halutaan jakaa (tai lahjoittaa) purkamistilanteessa?

17

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Jäsenopimuksella sovittavia asioita (sisäiset)

- **Osuuskunnan toiminnan lähtökohdat:**
 - Osuuskunnan toiminnan tarkoitus - miksi osuuskunta on perustettu?
 - Osuuskunnan tulevaisuuden suunnitelmat - halutaanko kasvaa?
 - Osuuskunnan yhteiset tavoitteet - mitä halutaan saavuttaa?
 - Osuuskunnan arvot - mitkä periaatteet ohjaavat toimintaa?

18

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Jäsen sopimuksella sovittavia asioita

- Jäsenten sitoutuminen
 - Mitä jäseneltä odotetaan? Ajallinen panostus, osallistuminen...
- Mitä osuuskunta tarjoaa jäsenelle
 - Millaista palvelua jäsen voi odottaa? Ja maksako palvelu?
- Miten taloushallintoa hoidetaan - ja kuka hoitaa?
 - Kuka kirjoittaa laskut ja hoitaa palkanlaskennan tms.

19

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Jäsen sopimuksella sovittavia asioita

- Tuotteistaminen ja hinnoitteluperiaatteet
 - Millainen kate osuuskunnalle on jätävä yhteisiin kuluihin?
- Ohjeet hankintoihin
 - Mitä asioita ostetaan osuuskunnan nimiin ja mitkä työvälineet kukin jäsen ostaa itselleen omaksi? Esim. omat koulutukset?
 - Minkä arvoisia hankintoja saa tehdä ilman hallituksen lupaa?
- Sopimukset asiakkaiden kanssa
 - Millaisia sopimuksia jäsenet voivat tehdä itse ja mitkä sopimukset tulee antaa hallituksen tehtäväksi?

20

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Jäsen sopimuksella sovittavia asioita

- Viestintä ulospäin
 - Kuka saa esiintyä osuuskunnan nimissä esim. medialle?
 - Kuka päivittää osuuskunnan nettisivuja ja sometilejä?
 - Osuuskunnan referenssien käyttö omien töiden myynnissä?
 - Onko kaikilla esim. osuuskunnan sähköpostiosoitteet?
- Miten asiakassuhteita hoidetaan
 - Kenen asiakkuudet ovat? Lähtökohtaisesti osuuskunnan!
 - Miten sovitaan jäsenten ns. "omien" asiakkuuksien hoitamisesta?

21

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Jäsen sopimuksella sovittavia asioita

- Sisäinen viestintä
 - Miten tietoa jaetaan osuuskunnan jäsenille?
 - Mikä tieto jaetaan kaikille ja mikä vain hallitukselle?
 - Miten varmistetaan tiedon perillemeno?
 - Onko säännöllisiä tiimipalavereja tms.?
- Käyttöoikeudet yhteisiin resursseihin
 - Osuuskunnan tiloihin, ohjelmistoihin yms.
 - Miten osuuskunnan tieto säilytetään tietoturvallisesti?

22

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Jäsen sopimuksella sovittavia asioita

- Aineettomat oikeudet
 - Osuuskunnan koulutusmateriaalien yms. käyttöoikeudet?
- Mahdollinen kilpailukiello
 - Saako tarjota töitään myös jonkun toisen osuuskunnan nimissä?
 - Saako laskuttaa itsenäisesti vaikka oman toiminimen kautta?
 - Onko ns. "ohimyntä" sallittua?
- Salassapitovelvollisuus
 - Mitkä asiat on pidettävä salassa ja kuinka pitkään?

23

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Hallituksen jäsen - näin onnistut hallitustyöskentelyssä

OSUUSKUNNAN HALLITUS

24

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Päätösvalta osuuskunnassa

Osuuskunnan kokous = jäsenet

Hallitus

TJ

25

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Hallituksen toiminnan periaatteet

Hallituksen ja sen jäsenen on edistettävä osuuskunnan etua

Koko osuuskunnan etua osuuskunnan tarkoituksen mukaisesti!

Hallituksella ja sen jäsenellä on yleinen huolellisuusvelvoite

Hallituksen tulee valvoa koko osuuskunnan toimintaa

26

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Osuuskunnan hallituksen jäsenyys

Hallituksen jäsenyys on vapaaehtoinen

jäsenyydestä voi erota myös kesken toimikauden

Hallituksen jäsen tai hallitus voidaan erottaa

myös kesken toimikauden

Hallituksen jäsenyys on henkilökohtainen

toista hallituksen jäsentä ei voi valtuuttaa toimimaan hallituksen kokouksessa puolestaan.

27

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Hallituksen tehtävät

Vastaa siitä, että kirjanpito ja tilinpäätös tulevat laadituksi

Edustaa osuuskuntaa ja kirjoittaa toiminimen

Usein edustamisesta sovittu säännöissä

Esim. kahdella hallituksen jäsenellä yhdessä

tarjoukset, sopimukset, investoinnit

Edustaa osuuskuntaa myös työnantajana

hallituksella on työnjohto-oikeus, ellei siirretty tj:lle (työsopimukset, työaikalakirjanpidon tarkistus, palkka-asiat)

28

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Hallituksen rooli

Johtaa koko osuuskuntaa

Jäsenistön eri toiveiden priorisointi ja päätöksenteko!!!

Tavoitteiden asettaminen ja aikatauluttaminen

Budjetointi ja talouden seuranta

Osuuskunnan kehittäminen

Viestintä, erilaisiin tilaisuuksiin osallistuminen jne.

Ei vain suunnittelua vaan myös toteuttamista!

29

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSTOIMINTAKESKUS

Valtakunnallista asiantuntijapalvelua sinun avuksesi

Hallituksen vastuut

Hallitus vastaa toiminnastaan osuuskunnalle eli muille jäsenille sekä ulkopuolisille

Hallitus toimii yhteisvastuullisesti!

tehtävien ja vastualueiden määrittäminen ei poista vastuuta, jos joku hallituksen jäsenistä ei hoida hänelle määriteltyjä tehtäviä

Vahingonkorvaus ja rikosoikeudellinen vastuu

tahallisuus tai huolimattomuus

henkilökohtainen vastuu

30

(c) Tampereen seudun
osuustoimintakeskus 2021 / Leppänen

5